

RONALD ARAÑA ATILANO

Si Ronald Araña Atilano ay isinilang sa Metro Manila at lumaki sa Dasmariñas, Cavite. Naging kasapi siya ng Linangan sa Imahen, Retorika, at Anyo (LIRA). Dumalo siya sa UP National Writers' Workshop sa Baguio noong 2004 at sa Ateneo Writers' Workshop sa Quezon City noong 2006. Nalathala ang kaniyang mga tula sa *Latay sa Isipan* (UST), *Likhaan 16* (UP), *Ikatlong Bagting* ng LIRA, *Santelmo*, *Manila Times*, *Dagmay*, at *Liwayway*. Kasalukuyan siyang naninirahan sa Newcastle, Australia.

BISYON NG KRAMATORSK SA GROSERI ISANG SABADO NG UMAGA

Scores of people, including children, have been killed when rockets hit a railway station in the eastern Ukrainian city of Kramatorsk. – 9 Abril 2022, BBC

Kay tahimik ng krimeng ibinabadya
Ng karaniwang karambola ng mga kariton
Sa bukana ng supermarket.
Balisa ang karwahe ng mga kahel
At mansanas, at ngayo’y nag-uuling
Ang tumpok ng ubas at arandanos.
Kuluntoy sa mga kaha ang kalabasa’t kintsay
At komatose sa nakatagilid na istretser
Ang ulo ng mga repolyo.
Napisak sa linolyum ang mga kamatis,
Labas ang bituka, at tumatagas
Ang utak ng kondensada
Sa fluorescenteng pridyider.
Pagbitbit ng plastik, titimbuwang
Ang karton ng mga itlog, at magsisikalat
Ang mga puting shrapnel sa troli—
Salamat, may dadalawang naisalba,
At sa awa ng langit ay naiuwi pa’t
Naiprito sa almusal
Ngayong ligalíg na umaga
Ng munting mga emerhensiya.

ISANG PULUBING NATAGPUANG PATAY SA STA. CRUZ

Walang nakaaalam kung gaano katagal nang
Siya'y nakayukayok sa sulok na iyon
Sa kanto ng Avenida Rizal at Ronquillo.
Ngunit tirik na ang liwanag na gumapang
Sa bangketa't nakatagpo sa kaniyang katawan.

Napapahikab ang mga dyipning
Kalahating oras nang nabalahaw sa trapik.
Nagtitingkayaran ang mga usisero't
De-tsapang anino, mga anasan at kurukuro
Kung siya'y namatay sa gutom, na-pulmonya,
Napagtripan sa bagansiya. Sinisipa-sipa siya
Sa tagiliran (baka sakaling magising, tumindig
Na tila Kristo sa bunton ng mga basahan),
Maya-maya'y kinakaladkad siya sa kongkreto,
Mistulang palapa ng niyog o lumang linolyum.
Naiiwan sa sulok ang kinaratayan niyang karton.
Gugulong-gulong ang natumba niyang lata't
Pinag-aagawan ng mga batang kalsada
Ang kumalat niyang barya.

Lumalarga nang pabalik ng presinto't munisipyo
Ang mga awtoridad, at unti-unti,
Magbabalik sa dating ayos ang Abenida.

Ni walang makapagsasabing
Narito lamang siya kangina at ngayo'y wala na.
Lilinin ang sulok na iyon
Ng dumaragsang mga takong at tsinelas
Sapagkat abot-kalye ang pila sa LRT,
Dinudumog ang bagong pelikula sa Odeon,
Dinadayo ang higanteng bodega sale sa Carriedo.

Huhudyat ang ilaw-trapiko
At isa-isa nang mabubuhay ang mga makina,
At ang mga sasakyang nakasaksi sa munting kaguluhang iyon
Ay magsisiharurot nang palayo.
Tanghali na.
Kay-rami pang mga kanto't katawan
Bago makarating sa Monumento.

ENGKUWENTRO

Natatandaan ko ang mabagal na prusisyon ng mga bangka,
Ang pagtilapon ng kanilang mga lambat,
Nang gabing iyon sa lumang piyer. Naalimpungatan ako
Mulang pagkakaidlip sa bangkô, binabagabag ng napanaginip
Na estrangherong nakatagpo sa lugar ding iyon,
Estrangherong nahahawig sa akin, siyang matapos
makipagtalo
Ay bumunot ng rebolber at pinaslang ako, pagkuwa'y
Kinaladkad ang aking katawan sa tubig. Nang ako'y lumubog,
Mahinahon siyang naupo sa sulok ding iyon,
Payapang pinagmasdan ang mga bangkang nagdaraan.
Kumalat na ang dilim, at bumubuntong-hininga ang hangin.
Salamat at panaginip lamang. Watak-watak ang koro ng mga
bituin
Sa aking ulunan. Naglakad akong pauwi.
Ilang araw na hindi lumabas ng silid, pinangingilagan
Ang dating mga kaibigan. Nagsawa sa dating mga pagkilos,
At pinaghihinalaan ang anumang bagong mga lunggati't
kawanggawa.
Tumigil manigarilyo. Dumalas magpatingin sa doktor
Tungkol sa pinakamunting ubo o iregular na tibok ng puso.
Pagtagal, gumaralgal ang tinig, tila may
naghuhuramentadong uwak
Na nakasalalak sa aking lalamunan. Nitong mga nagdaang
araw,

Kapag napapasulyap sa salamin, namumukhaan ko ang
estranghero,
Siyang kriminal na namumuhay bilang ako,
Habang ang dating sarili'y malaon nang nahihimlay
Sa ilalim ng nakalutang na mga bangka
At paminsan-minsa'y nasasalabid sa luksang mga lambat.

ANG GAGAMBA SA IMPIYERNO

(Pagkatapos ni Ryūnosuke Akutagawa)

Nagising ako sa hardin ng Paraiso,
Naglalambitin sa ibabaw ng matining na lawa.
Hinipo ng panginoong Buddha ang matang-tubig,
At nasilip ko sa kalaliman, kumikilapsaw,
Ang dagat-dagatang apoy.
Nasilaw sa lagablab ng mga nasusunog
Ang kulumpon ng aking mga balintataw.

At natanaw ko siya roon,
Sa gitna ng mga nalalapnos na mukha,
Siyang saglit lamang na nasalubong sa maikli kong buhay sa
lupa.
Pakinggan, kung mamarapatin:
Nalaglag ako noon mulang dumupok na sanga
At natagpuan niyang gumagapang sa damo. Yumukod siya't
Ilang sandali akong pinanood, isang makisig at naaliw
Na diyos, at nang mamasdan ang kamandag
Na ibinabadya ng marka sa aking likuran
Ay niyapakan ako hanggang ako'y maging mantasa sa bato.

Mula rito sa hardin, nagbibigay-init sa aking mga pisngi
Ang mga alipato ng kaniyang walang-hanggang
Pagkatupok, habang tila nagbubuhol-buhol sa aking tiyan

Ang makapangyarihang sapot, na ayon sa panginoong
Buddha
Ay magsisilbing sinulid ng awa,
Hiblang bababa sa karimlan at sa kaniya'y sasagip
Kung ipupukol ko lamang sa kaawa-awa't
Kayliit na nilalang.

MIRASOL

One Ukrainian woman was taunting a Russian soldier by telling him to put sunflower seeds in his pocket, so that when he died in Ukraine, flowers would grow. – New York Times, 27 Pebrero, 2022

At sa oras na iyong ikaw’y bumagsak sa bayang ito,
Dayong kawal, at sa sumambulat na parang
Ay pinupuwing ka ng niyebeng lumalapag at lumalambong
Sa iyong mukha, malalaman mong sinumang naghihingalo
Ay nag-iiwan sa lupa ng kani-kaniyang mga bagay:
    ang mangingibig at ang pagas na liham,
        ang usurero at ang brilyante’t ginto,
            ang komisar at ang duguang rebolber.
Barya. Pluma. Resibo. Patalim. Tiket sa karera.
Mauunawaan mong kipkip mo sa iyong bulsa ang budhi’t
pananalig,
Mga alikabok ng iyong mga hakbang sa daigdig.
Kapag natunaw ang yelo, muling sisibol ang mga pugot na
tangkay,
At uusbong ang mga buko ng mirasol
Mula sa bituka mo’t pantalon, sa inuod mong unipormeng
patig
At warak na mga bota. At halos sinadyang sa oras na iyon,
Dayong kawal, sa oras na iyong taimtim at makatotohanan,
Magiging ikaw ang maghahasik sa parabula ng Panginoon,

Siyang hindi nagsayang ng mga buto sa gilid ng kalsada
O mabatong landas, manapa'y nagpunla
Sa masaganang lupa, kinandili ng patabang
Nagbibigay-buhay, nagwiwikang
Ito ang aking katawan
Dito sa namumukadkad na mga talahibang
Dati'y itinuturing mong estranghero't kaaway.